

UMF „Carol Davila” București
**Facultatea de medicină, Departamentul Învățământ preclinic 3,
Științe complementare - Disciplina Istoria Medicinii**

Tematica de concurs
pentru ocuparea posturilor didactice și de cercetare din Universitatea de Medicină și
Farmacie „Carol Davila” București, 2023,
cf. M.O. nr. 152/24.04.2023

Poziția 3, Sef lucrari, Disciplina Istoria Medicinii

Repere generale

1. Medicina arhaică, istoria medicinei din antichitate (Mesopotamia, Egipt, Grecia Antică, perioada elenistică și romană, China și India);
2. Medicina în perioada medievală, medicina bizantină și arabă; marile epidemii;
3. Renașterea; dezvoltarea anatomiei;
4. Medicina în perioada Luminilor, sec. XVII-XVIII; apariția metodelor experimentale;
5. Secolul XIX - apariția și dezvoltarea metodelor anatomo-clinice;
6. Secolul XX - dezvoltarea tehnologiei și diversificarea ramurilor medicale;
7. Tendințe pentru medicina secolului XXI;
8. Istoria medicinei românești, de la origini până în prezent.

1. AUTOMEDICINA. DE LA INSTINCT LA CONȘTIENȚĂ ÎN APĂRAREA PROPRIEI SĂNĂTĂȚI

- 1.1. Instincte profilactice și curative la animale
 - 1.1.1. Instincte profilactice
 - 1.1.2. Automedicina curativă
 - 1.1.2.1. Autotratamente instinctuale
 - 1.1.2.2. Autotratamente cu componentă conștientă
 - 1.1.3. Înclinații „medicale“ la animale
- 1.2. Pacienți și paciență

2. PALEOMEDICINA ȘI ETNOMEDICINA

- 2.1. Paleopatologia umană
 - 2.1.1. Cazuistică certă și probabilă
 - 2.1.2. Durata medie de viață
 - 2.1.3. Atitudini profilactice și curative
 - 2.1.4. Nașterea medicinei și farmaciei mistice
- 2.2. Paleopatologia animală
 - 2.2.1. Prezența animalelor în ambientul omului
 - 2.2.2. Patologia animalelor în preistorie
 - 2.2.3. Atitudini profilactice și curative
- 2.3. Etnomedicina

3. MEDICINA ȘI FARMACIA ÎN ANTICHITATE

- 3.1. Medicina în Egiptul antic
 - 3.1.1. Surse de informare (3000 î.Hr. – 395 î.Hr.)
 - 3.1.2. Cunoștințe despre alcătuirea și funcționarea corpului uman
 - 3.1.3. Viziuni și interpretări ale originii bolilor
 - 3.1.3.1. Medicina mistică
 - 3.1.3.1.1. Medicina magică (vrăjitoarească și șamanică)
 - 3.1.3.1.2. Medicina mitică: zei vindecători
 - 3.1.3.2. Medicina empirico-laică

- 3.1.4. Aspecte ale patologiei și practicii medicale în vechiul Egipt
 - 3.1.4.1. Boli și tratamente
 - 3.1.4.2. Practicienii
- 3.1.5. Farmacia și principiile generale ale terapiei
 - 3.1.5.1. Originea egipteană a numelui de farmacie
 - 3.1.5.2. Arsenalul medicamentos
 - 3.1.5.3. Principii generale de terapie la vechii egipteni
- 3.1.6. Dentistica Egiptului antic
- 3.1.7. Medicina veterinară
 - 3.1.7.1. Animalele în viața egiptenilor
 - 3.1.7.2. Practica medicinei veterinare
- 3.2. Medicina mesopotamică
 - 3.2.1. Surse de informare
 - 3.2.2. Viziuni și interpretări date originii bolilor. Caracteristicile medicinei mesopotamice
 - 3.2.2.1. Medicina magico-hieratică
 - 3.2.2.2. Medicina empirico-laică
 - 3.2.3. Farmacia la mesopotamieni
 - 3.2.4. Medicina veterinară la mesopotamieni
 - 3.2.5. Deontologia și legislația medicală la babilonieni
- 3.3. Medicina la vechii evrei
 - 3.3.1. Medicina iudaică antică (2000–632 î.Hr.)
 - 3.3.1.1. Originea bolilor
 - 3.3.1.2. Practica medicinei
 - 3.3.2. Medicina talmudică (de la anul 70 d.Hr., după dărâmarea de către romani a celui de-al doilea templu, până la 632, când Palestina a fost invadată de arabi)
 - 3.3.3. Medicina iudeo-arabă și iudeo-creștină (632–1200 d.Hr.)
 - 3.3.4. Farmacia și terapia în medicina tradițională ebraică
 - 3.3.5. Arta dentară
 - 3.3.6. Medicina veterinară
- 3.4. Medicina greacă antică
 - 3.4.1. Vechea medicină greacă cretano-miceniă (1800–800 î.Hr.)
 - 3.4.2. Medicina din vremea lui Homer
 - 3.4.3. Medicina greacă din sec. VI–IV î.Hr.
 - 3.4.3.1. Relația filozofie – medicină
 - 3.4.3.2. Profesia și învățământul medical
 - 3.4.4. Medicina greacă din timpul lui Hippocrate
 - 3.4.4.1. Literatura medicală: Colecția hipocratică – oglindă a unor școli și curente antagoniste
 - 3.4.4.2. Principiile medicinei hipocratice
 - 3.4.4.3. Relațiile hipocraticilor cu sacrul
- 3.5. Medicina elenistă
 - 3.5.1. Medicina elenistă din Alexandria – colonie ideatică a medicinei hipocratice
 - 3.5.2. Disidența elenistă: conflictul dintre medicina hipocratică veche și nouă
 - 3.5.2.1. Nașterea anatomiei și fiziologiei
 - 3.5.2.1.1. Primii disidenți ai hipocratismului clasic
 - 3.5.2.1.2. Medicina în Alexandria
 - 3.5.2.2. Schimbarea unghiului de vedere al medicului față de boală și de bolnav
- 3.6. Medicina romană
 - 3.6.1. Vechea medicină romană (autohtonă)
 - 3.6.2. Grecia capta ferro victoriem cepit
 - 3.6.3. Cărți cu problematică medicală scrise de nespecialiști (enciclopediști)
 - 3.6.4. Concepții și cărți elaborate de medici
 - 3.6.4.1. Curentul pneumatist
 - 3.6.4.2. Curentul „metodicilor“
 - 3.6.5. Galen
 - 3.6.5.1. Galen literatul și filozoful (gânditorul teleolog)
 - 3.6.5.2. Experimentul la baza cunoașterii științifice
 - 3.6.5.2.1. Anatomistul și fiziologul
 - 3.6.5.2.2. Patologul și terapeutul
 - 3.6.6. Dentistica în Grecia și Roma antică

- 3.6.7. Arta farmaceutică în lumea greacă
 - 3.6.7.1. Sursele literare și istorice
 - 3.6.7.2. Plăcile votive
 - 3.6.7.3. Cărțile de medicină și de botanică farmaceutică
 - 3.6.7.3.1. Texte dedicate terapiei și medicamentelor
 - 3.6.7.3.2. Pharmakon-ul ca obiect de studiu
 - 3.6.8. Idei și fapte din istoria farmaciei și terapiei romane
 - 3.6.8.1. Vechiul arsenal farmaceutic italic
 - 3.6.8.2. Arta farmaceutică grecească la Roma
 - 3.6.8.3. Creația farmacologică romană
 - 3.6.9. Medicina veterinară în Grecia, Fenicia și Roma antică
 - 3.6.9.1. Lumea civilizației grecești
 - 3.6.9.2. Lumea civilizațiilor feniciană, etruscă și romană
 - 3.6.10. Medicina daco-romană
 - 3.7. Medicina și farmacia indiană (între aproximativ 3000 î.Hr.–1200 d.Hr.)
 - 3.7.1. Medicina preariană (3000–1500 î.Hr.)
 - 3.7.2. Medicina vedică (vedele și ayurveda)
 - 3.7.2.1. Ayurveda (știința vieții, a longevității)
 - 3.7.2.1.1. Autorii concepției ayurvedice
 - 3.7.2.1.2. Anatomia ayurvedică
 - 3.7.2.1.3. Fiziologia ayurvedică
 - 3.7.2.1.4. Patologia ayurvedică
 - 3.7.2.1.5. Arsenalul farmaceutic și terapia medicamentoasă
 - 3.7.2.2. Sistemul bio-medical yoghin
 - 3.7.3. Dentistica indiană
 - 3.8. Medicina și farmacia în China antică și medievală
 - 3.8.1. Informațiile privind istoria medicinei și farmaciei chineze
 - 3.8.2. Doctrinile ale medicinei chineze
 - 3.8.2.1. Medicina cosmologică
 - 3.8.2.1.1. Medicina este un dar divin
 - 3.8.2.1.2. Împărații sunt zei întrupați în oameni
 - 3.8.2.1.3. Întreaga fire este un tot organic (holismul chinez)
 - 3.8.2.2. Medicina cultă cu rădăcini în empirism
 - 3.8.3. Dentistica la chinezi
 - 3.8.4. Dentistica la japonezi
 - 3.8.5. Farmacia și farmacologia chineză
 - 3.9. Medicina veterinară în Extremul Orient
 - 3.9.1. India
 - 3.9.2. China
 - 3.9.3. Japonia
 - 3.10. Medicina precolumbiană
4. MEDICINA MEDIEVALĂ
- 4.1. Medicina bizantină
 - 4.1.1. Idei privind etiopatogenia și tratamentul bolilor
 - 4.1.2. Așezăminte spitalicești și personalități medicale
 - 4.2. Medicina arabă
 - 4.2.1. Caracteristicile medicinei arabe medievale
 - 4.2.1.1. Medicina arabă este eterogenă
 - 4.2.1.2. Medicina arabă a salvat de la pieire numeroase opere ale medicinei antice (egiptene, iudaice, mesopotamiene și greco-romane)
 - 4.2.1.3. Medicina arabă a dat opere de primă mărime medicinei universale din sec. VIII–XIII
 - 4.2.1.3.1. Nivelul teoretic al medicinei arabe medievale, comparativ cu cel din occidentul european
 - 4.2.1.3.2. Personalități și realizări medicale în Califatul de Răsărit
 - 4.2.1.3.3. Personalități și realizări medicale în Califatul de Apus
 - 4.2.1.3.4. Medici evrei care au îmbogățit medicina arabă medievală
 - 4.3. Medicina medievală din Europa Occidentală
 - 4.3.1. Epoca marilor flageluri
 - 4.3.1.1. Numele unor boli din vechime (eventuala lor corespondență cu entități morbide din prezent)

- 4.3.1.2. Marile epidemii de la sfârșitul Antichității și din epoca medievală; impactul acestora asupra civilizației și culturii
- 4.3.2. Remedii paramedicale, balansul dintre superstiție și rațional
- 4.3.3. Bolnavi și tămăduitori în Evul Mediu creștin
 - 4.3.3.1. Statutul individual și social al bolnavului
 - 4.3.3.2. Lungul drum al medicinei de la prioritatea lui salus animae la aceea a lui sanitas corporis
- 4.3.4. Scolastica și medicina
 - 4.3.4.1. Scolastica a dat medicinei occidentale un statut de activitate intelectuală
 - 4.3.4.2. Scolastica a favorizat osmoza cu lumea arabă
 - 4.3.4.3. Scolastica medicală
- 4.3.5. Învățământul medicinei în Europa Evului Mediu
 - 4.3.5.1. Școala de medicină de la Salerno
 - 4.3.5.2. Școlile de medicină de la Montpellier
 - 4.3.5.3. Facultățile de medicină de la Bologna și Padova
 - 4.3.5.4. Facultatea de Medicină din Paris
- 4.3.6. Igiena și practica medicală în Evul Mediu
 - 4.3.6.1. Profilaxia îmbolnăvirilor
 - 4.3.6.2. Practica medicală
- 4.3.7. Meșteșugul chirurgiei
 - 4.3.7.1. Idei și practici moștenite de la antici sau achiziționate prin traduceri
 - 4.3.7.2. Statutul chirurgilor medievali
 - 4.3.7.3. Personalități și scrieri chirurgicale semnificative ale sec. VII–XIV
 - 4.3.7.3.1. Chirurgia medievală italiană
 - 4.3.7.3.2. Chirurgia în Franța medievală
 - 4.3.7.4. Limitele actului chirurgical în Evul Mediu
- 4.3.8. Dentistica medievală
 - 4.3.8.1. La bizantini
 - 4.3.8.2. La arabi
 - 4.3.8.3. În lumea creștină occidentală
- 4.4. Un mileniu de artă farmaceutică și de terapeutică medievală (476 – aprox. 1530)
 - 4.4.1. Farmacia și terapeutică din occidentul european al Evului Mediu timpuriu (sec. V–XI)
 - 4.4.2. Farmacia și terapeutică bizantină
 - 4.4.3. Farmacia și terapeutică arabă
 - 4.4.3.1. Surse de inspirație
 - 4.4.3.2. Personalități
 - 4.4.4. Farmacia și terapeutică în Occidentul creștin (sec. XI–XVI)
 - 4.4.4.1. Farmacia la Salerno
 - 4.4.4.2. Farmacia la Montpellier și în alte orașe europene
- 4.5. Medicina veterinară medievală
 - 4.5.1. Avântul bizantin
 - 4.5.2. Medicina veterinară în lumea arabă
 - 4.5.3. Medicina veterinară în Occidentul european

5. MEDICINA RENAȘTERII

- 5.1. Anatomia renaștă. Primatul disecțiilor
 - 5.1.1. Reformarea surselor bibliografice
 - 5.1.2. Sensata veritas
 - 5.1.3. În ce constă „revoluția“ în anatomia renaștă?
 - 5.1.4. Precursorii lui Andreas Vesalius
 - 5.1.5. Andreas Vesalius
 - 5.1.5.1. Aparatul circulator
 - 5.1.5.2. Sistemul nervos și organele de simț
 - 5.1.6. Artiștii anatomici: revoluția iconografică
 - 5.1.7. Succesorii lui Andreas Vesalius
 - 5.1.7.1. Școala de la Padova
 - 5.1.7.2. Școala de la Roma
 - 5.1.7.3. Anatomici din alte orașe ale Italiei
- 5.2. Fiziologia renaștă ca antropologie psihosomatică
 - 5.2.1. Circulația sângelui

- 5.2.1.1. Primul pas: îndoieli privind veridicitatea schemei galenice
- 5.2.1.2. Al doilea pas: descoperirea miciei circulații a sângelui
- 5.2.1.3. Al treilea pas: descoperirea mării circulații a sângelui
- 5.3. Patologia renașcentistă
- 5.3.1. Boli care au evoluat în Europa, Africa de Nord și Orientul Mijlociu în sec. XV–XVII
- 5.3.1.1. Boli infecțioase
- 5.3.1.2. Bolile neinfecțioase
- 5.3.2. Conceptul de boală
- 5.3.3. Marii patologi ai Renașterii: Fernel, Paracelsus, van Helmont, Fracastoro și Cardano
- 5.4. Stomatologia renașcentistă
- 5.5. Farmacia și farmacologia în Renaștere
- 5.5.1. Avântul cercetărilor de botanică generală și farmaceutică
- 5.5.2. Îmbogățirea arsenalului medicamentos. Introducerea medicamentului chimic. Transformarea alchimiei medievale în iatrochimie, premisă a dezvoltării ulterioare a chimiei farmaceutice
- 5.5.3. Inițierea farmacopeilor
- 5.5.4. Statutul farmacistului.
- Exigențe legate de învățământul botanicii, farmacognoziei, chimiei și farmacodinamiei
- 5.6. Medicina veterinară renașcentistă
- 5.6.1. Anatomia animală
- 5.6.2. Patologia animală

6. MEDICINA POSTRENAȘCENTISTĂ

- 6.1. Un nou mod de a gândi (deci de a interpreta) fenomenele naturii
- 6.2. Noul ideal al morfologiei: anatomia animată
- 6.2.1. Insuficiențele diseceției clasice
- 6.2.2. Descoperiri anatomice cu repercusiuni funcționale (pe aparate și sisteme)
- 6.2.3. Anatomia microscopică
- 6.3. Fiziologia postrenașcentistă
- 6.3.1. Orientarea galileiană în interpretarea unor funcții ale organismului
- 6.3.2. Nașterea iatromecanicismului
- 6.3.3. Debutul fiziologiei experimentale (1650–1710)
- 6.3.3.1. Nemulțumiri și deziderate
- 6.3.3.2. Trăsături caracteristice ale debutului fiziologiei bazate pe experiment
- 6.3.3.3. Personalități și domenii de cercetare
- 6.3.3.3.1. Experimentatorii esești (cu preocupări pentru descifrarea funcționalității integrate a organismului)
- 6.3.3.3.2. Domeniile de cercetare
- 6.4. Patologia postrenașcentistă
- 6.4.1. Morbiditate și letalitate
- 6.4.2. Bolnavul față-n față cu medicul
- 6.4.3. Viziuni fiziopatologice în sec. XVII. Doctrinile privind patologia și terapia
- 6.4.3.1. Lupta dintre medicina dogmatică și medicina ocultă-hermetică (ezoterică)
- 6.4.3.2. Bolile și tratamentul lor, în viziunea iatrochimiștilor
- 6.4.3.2.1. Iatrochimia de după Paracelsus (aprox. 1570–1650)
- 6.4.3.2.2. Iatrochimia din a doua jumătate a sec. XVII
- 6.4.3.3. Hipocratismul „revigorat” al sec. XVII
- 6.4.3.4. Patologia solidistă
- 6.4.3.4.1. Primele ipoteze, primele sinteze
- 6.4.3.4.2. Nașterea anatomiei patologice (consecință și arsenal de argumente pentru doctrina solidistă)
- 6.4.4. Interpretări date maladiilor infecțioase și parazitare
- 6.4.4.1. Concepții asupra patogenzei și evoluției procesului infecțios
- 6.4.4.1.1. Miasmaticii
- 6.4.4.1.2. Adepții conceptului Contagium vivum
- 6.4.4.2. Remedii antiepidemice
- 6.4.5. Chirurgia în secolele XV–XVII
- 6.4.5.1. Personalități ale chirurgiei renașcentiste
- 6.4.5.1.1. Lumea italiană
- 6.4.5.1.2. Chirurgi de expresie germană
- 6.4.5.1.3. Chirurgi de limbă franceză

6.4.5.2. Chirurgia în sec. XVII și XVIII (idei, personalități, fapte)

6.4.5.3. Instrumentarul chirurgical

6.4.5.4. Actul chirurgical (reușite, limite, obstacole)

6.4.5.5. Atitudini în terapia chirurgicală

7. MEDICINA ȘI FARMACIA ÎN EPOCA LUMINILOR

7.1. Considerații generale

7.2. Realizări ale morfologiei

7.2.1. Anatomia macroscopică

7.2.2. Anatomia microscopică

7.2.3. Generarea și embriologia

7.2.3.1. Generarea spontană

7.2.3.2. Preformație și epigeneză

7.3. Fiziologia și fiziopatologia în sec. XVIII

7.3.1. Curente ideatice din perioada morfologiei funcționale (anatomia animata) (aprox. 1690–1760)

7.3.1.1. Teoria fibrelor înzestrate cu viață

7.3.1.2. Animismul

7.3.1.3. Mecanicismul

7.3.2. Alianța fiziologiei cu științele „exacte“ (aprox. 1760–1800)

7.3.2.1. Implicarea matematicii

7.3.2.2. Apelul la descoperirile din fizică

7.3.2.2.1. Nihil sine mechanica

7.3.2.2.2. Viul și electricitatea

7.3.2.2.3. Jocul cu barometrul, higrometrul și anemometrul

7.3.2.3. Aportul cercetărilor de chimie

7.3.2.3.1. Biochimia procesului respirator

7.3.2.3.2. Biochimia digestiei .339

7.3.3. Lupta de opinii în interpretarea funcționării organismului sănătos și bolnav în perioada 1760–1800

7.3.3.1. Mecanicismul materialist

7.3.3.2. Vitalismul

7.3.3.2.1. Originile gândirii vitaliste

7.3.3.2.2. Definiția forței vitale

7.3.3.2.3. Cum vedeau vitaliștii fiziologia și patologia

7.4. Doctrine medicale de la răscrucea sec. XVIII și XIX

7.4.1. Doctrina nevrozelor (rădăcini, afirmări, consecințe)

7.4.1.1. Rădăcinile istorice ale asistenței neuropatologice

7.4.1.1.1. Azilurile

7.4.1.1.2. Intervenția medicilor

7.4.1.2. „Botanica nervoasă“ și încercările de a clasifica bolile sistemului nervos

7.4.1.3. Concepții privind etiopatogenia „bolilor nervoase“

7.4.1.4. Cum a devenit teoria nevrozelor o doctrină medicală „universal valabilă“

7.4.2. Doctrina morfopatologică

7.4.3. Doctrina tisulară sau de la membrane la țesuturi

7.5. Ideatica și practica medicală din sec. XVIII

7.5.1. Doctrina anatomo-clinică sau „Marea sinteză“

7.5.1.1. Nașterea clinicii moderne

7.5.1.2. Aportul anatomiei patologice la constituirea metodei anatomo-clinice

7.5.1.3. Corifeii ai doctrinei anatomo-clinice

7.5.1.4. Progresele diagnosticului clinic

7.5.2. Imunologia practică (variolizare și vaccinare)

7.5.2.1. Variolizarea

7.5.2.2. Vaccinarea

7.5.3. Disciplinele chirurgicale în sec. XVIII

7.6. Stomatologia iluministă

7.6.1. Baza morfofiziologică

7.6.2. Practica stomatologică (de la meșteșug la activitatea pe baze științifice)

7.6.2.1. Odontologia

7.6.2.2. Protetica

7.7. Farmacia, farmacologia și terapia în sec. XVIII

- 7.7.1. Caracteristici
- 7.7.2. Apariția homeopatiei
- 7.8. Medicina veterinară în sec. XVII și XVIII
- 7.8.1. Medicina veterinară între 1600 și 1762
- 7.8.1.1. Evoluția unor boli la animale, cu impact social
- 7.8.1.2. Premise ale transformării medicinei veterinare din meșteșug în știință
- 7.8.1.2.1. Anatomia și fiziologia animală (primele jaloane ale anatomiei comparate)
- 7.8.1.2.2. Personalități și scrieri de patologie veterinară aplicată
- 7.8.2. Crearea învățământului superior de medicină veterinară și debutul cercetării științifice în domeniu (1762–1800)
- 7.8.2.1. Inițiativa franceză
- 7.8.2.2. Alte școli de medicină veterinară
- 7.9. Medicina și farmacia din Principatele Române în sec. XVII și XVIII
- 7.9.1. Boli epidemice majore
- 7.9.2. Medicii, chirurgii și asistența medicală
- 7.9.3. Așezămintele spitalicești și farmaciile

8. MEDICINA ȘI FARMACIA ÎN SECOLUL XIX

- 8.1. Particularități
- 8.2. Evoluția științelor morfologice
- 8.2.1. Anatomia macroscopică
- 8.2.2. Histologia și citologia
- 8.2.2.1. Optimizarea imaginii microscopice și introducerea tehnicilor de prelucrare a pieselor histologice
- 8.2.2.2. Explorarea celulei și a țesuturilor
- 8.2.2.2.1. Nucleul
- 8.2.2.2.2. Citoplasma
- 8.2.2.3. Teoria celulară
- 8.2.2.4. Multiplicarea celulară
- 8.2.2.4.1. Endogeneză și exogeneză (1840–1855)
- 8.2.2.4.2. Omnis cellula e cellula
- 8.2.2.4.3. Omnis nucleus e nucleo sau bazele eredității celulare
- 8.2.3. Trei discipline științifice înlănțuite: embriologia, teratologia și genetica
- 8.2.3.1. Clarificări în embriogeneză
- 8.2.3.1.1. Victoria concepției epigenetice
- 8.2.3.1.2. Filmul dezvoltării embrionare
- 8.2.3.2. Teratologia
- 8.2.3.3. Genetica celulară
- 8.3. Fiziologia și fiziopatologia
- 8.3.1. Particularități ale fiziologiei în sec. XIX
- 8.3.1.1. Fiziologia dobândește statut de entitate științifică
- 8.3.1.2. Fiziologia profită de dezvoltarea chirurgiei și de colaborarea cu specialiștii veterinari
- 8.3.1.3. Nu se mai poate concepe cercetare de fiziologie fără apel la „științele exacte“
- 8.3.1.4. Fiziologia inspiră patologia (nașterea medicinei experimentale)
- 8.3.2. Realizări ale fiziologiei în sec. XIX
- 8.3.2.1. Fiziologia în perioada cumulării de fapte experimentale (1800–1855)
- 8.3.2.1.1. Naturphilosophie
- 8.3.2.1.2. Realizările concrete ale fiziologiei în perioada 1800–1855
- 8.3.2.1.2.1. Digestia
- 8.3.2.1.2.2. Fiziologia cardiacă și circulația sângelui
- 8.3.2.1.2.3. Sistemul nervos
- 8.3.2.2. Dezvoltarea fiziologiei între 1855 și 1900
- 8.3.2.2.1. Metoda experimentală – prezența lui Claude Bernard
- 8.3.2.2.2. Grupul german de la 1847
- 8.3.2.2.3. Nașterea endocrinologiei
- 8.3.2.2.3.1. Viziunea anatomofiziologică sau de la observația morfologică la ipoteza funcțională
- 8.3.2.2.3.2. Etapa semiologică
- 8.3.2.2.3.3. Metoda anatomoclinică în endocrinologie: precizarea unor entități morbide
- 8.3.2.2.3.4. Experimentul în endocrinologie și introducerea conceptului de endocrinie

- 8.3.2.2.3.5. Alte confirmări ale rolului esențial jucat de glandele endocrine în fiziologie și patologie
- 8.3.2.2.4. Acțiunea integratoare a sistemului nervos
- 8.4. Patologia în secolul XIX
- 8.4.1. Evoluția unor boli cu arie largă de răspândire
- 8.4.2. Teoria și practica medicală în sec. XIX
- 8.4.2.1. Mutații intervenite în asistența spitalicească și în practica diagnosticului medical
- 8.4.2.2. Concepții generale de etiopatogenie și tratament
- 8.4.2.2.1. Gândirea medicală între 1800 și 1880. Conceptul de proces morbid
- 8.4.2.2.1.1. Partizanii medicinei vechi
- 8.4.2.2.1.2. Reprezentanții metodei anatomo-clinice
- 8.4.2.2.1.3. Doctrina fiziopatologică
- 8.4.2.2.1.4. Recrudescența umoralismului și replica patologiei celulare
- 8.5. Revoluția microbiologică
- 8.5.1. Precursorii microbiologiei medicale (aprox. 1800–1879)
- 8.5.1.1. Dovezi microscopice ale prezenței microbilor în mediul natural. Primele încercări de clasificare
- 8.5.1.1.1. Taxonomia microbiană
- 8.5.1.1.2. Incriminarea germeilor în procesul infecțios
- 8.5.2. Mitul Pasteur: școala franceză de microbiologie și imunologie
- 8.5.3. Școala germană de microbiologie și imunologie
- 8.6. Imunologia
- 8.6.1. Teoria fagocitară. Rolul inflamației în apărarea organismului
- 8.6.2. Teoria umorală a imunității
- 8.6.3. Conceptele de antigen și anticorp
- 8.7. Parazitologia
- 8.8. Nașterea unor specialități medicale
- 8.8.1. Neurobiologia și neuropatologia
- 8.8.1.1. Dispute conceptuale în neurobiologie
- 8.8.1.1.1. Doctrina localizaționistă
- 8.8.1.1.2. Doctrina echipotențialistă
- 8.8.1.1.3. Teoria neuronală, bază a dezvoltării neurologiei și psihiatriei
- 8.8.2. Clinica bolilor nervoase
- 8.8.2.1. Constituirea arsenalului semiologic
- 8.8.2.2. Definierea entităților neuropatologice pe baza conceptului anatomo-clinic
- 8.8.2.3. Școala de la Salpêtrière
- 8.8.2.4. Școala engleză de clinică neurologică
- 8.8.3. Psihiatria în sec. XIX
- 8.8.3.1. Moșteniri conceptuale din psihiatria sec. XVIII
- 8.8.3.1.1. Nebunia nu este un viciu, nici o posesie diavolească, ci o boală
- 8.8.3.1.2. Deși nebunia este o boală unică, ea se poate manifesta sub diferite forme
- 8.8.3.1.3. Terapia morală, tratamentul de bază al bolilor spiritului
- 8.8.3.2. Viziuni etiopatogenice și nosografice
- 8.8.3.2.1. Precizări etiopatogenice
- 8.8.3.2.2. Mari psihiatri și entități morbide descrise în sec. XIX
- 8.8.3.3. Psihiatria românească
- 8.8.4. Patologia medicală ca entitate distinctă (1870–1900)
- 8.8.5. Metamorfoza chirurgiei (sec. XIX)
- 8.8.5.1. În limitele chirurgiei tradiționale (aprox. 1790–1840)
- 8.8.5.1.1. Mutații conceptuale în chirurgia anilor 1790–1840
- 8.8.5.1.2. Personalități ale chirurgiei de la răscrucea sec. XVIII–XIX
- 8.8.5.2. Perioada de trecere de la chirurgia tradițională la cea a marilor novatori (1840–1875)
- 8.8.5.2.2. Sistemul antiseptic
- 8.8.5.2.3. Perioada 1875–1905
- 8.8.6. Ortopedia și traumatologia
- 8.8.6.1. Ortopedia nesângerândă
- 8.8.6.2. Chirurgia traumatologică și ortopedică
- 8.8.7. Obstetrica și ginecologia în sec. XVII, XVIII și XIX
- 8.8.7.1. Constituirea bazei anatomofiziologice pentru practica obstetricii și ginecologiei
- 8.8.7.1.1. Aspectele morfologice
- 8.8.7.1.2. Aspectele funcționale

- 8.8.7.2. Disputa dintre adepții intervenționismului activ și ai celui limitat
- 8.8.7.2.1. Studiul anatomoclinic al nașterii eutocice și distocice
- 8.8.7.2.2. Preocupări privind poziția ideală a parturientei în timpul expulziei și studiul axului parturient
- 8.8.7.2.3. Creatorii de instrumente pentru practica obstetricii și ginecologiei
- 8.8.7.2.4. Intervențiile chirurgicale în obstetrica și ginecologia sec. XVIII și XIX
- 8.8.8. Oftalmologia și ORL-ul
- 8.8.8.1. Oftalmologia
- 8.8.8.2. Otorinolaringologia
- 8.8.8.2.1. Otologia
- 8.8.8.2.2. Rinologia și laringologia
- 8.8.9. Dermatologia și venerologia
- 8.8.9.1. Dermatologia
- 8.8.9.2. Venerologia
- 8.8.10. Diagnosticul de laborator
- 8.8.10.1. Probele biochimice
- 8.8.10.2. Diagnosticul bacteriologic și imunologic
- 8.9. Medicina românească în sec. XIX
- 8.9.1. Începuturile organizării și ale vieții științifice
- 8.9.2. Crearea învățământului medical
- 8.9.3. Debutul creativității
- 8.10. Stomatologia în sec. XIX
- 8.10.1. Perfecționarea instrumentarului și a tehnicilor
- 8.10.2. Terapia stomatologică
- 8.10.3. Protetica
- 8.10.4. Ortodontica
- 8.11. Farmacia, farmacologia și terapia medicamentoasă în sec. XIX
- 8.11.1. Succesele chimiei, fundamentul dezvoltării științelor farmaceutice
- 8.11.2. Conceptul de principiu activ, stimulent al cercetării pentru îmbogățirea și diversificarea materiei medica
- 8.11.3. Clasificarea medicamentelor. Farmacopei ale sec. XIX
- 8.11.4. Învățământul și cercetarea farmaceutică și farmacologică
- 8.11.4.1. Didactica farmaceutică
- 8.11.4.2. Diversificarea științelor farmaceutice
- 8.11.4.3. Dezvoltarea farmacologiei
- 8.11.4.4. Teorii asupra mecanismului de acțiune al medicamentelor
- 8.12. Medicina veterinară în secolul XIX (de la organizare la creativitate)
- 8.12.1. Medicina veterinară în lume
- 8.12.2. Medicina veterinară românească

9. MEDICINA ȘI FARMACIA ÎN CONTEMPORANEITATE

- 9.1. Trăsături specifice ale medicinei în sec. XX
- 9.2. Evoluția științelor morfologice
- 9.2.1. Anatomia
- 9.2.1.1. Necesitatea sintezelor bibliografice
- 9.2.1.2. Clarificări structurale în sistemul nervos (Encefalul)
- 9.2.1.3. Noi repere anatomice în studiul inimii și vaselor de sânge
- 9.2.2. Antropologia
- 9.2.3. Histologia și citologia
- 9.2.3.1. Optimizări tehnice
- 9.2.3.2. Chimia, enzimologia și imunologia în studiul țesuturilor și al celulei vii
- 9.2.3.3. Realizări ale histologiei și citologiei în sec. XX
- 9.2.3.3.1. Histologia
- 9.2.3.3.2. Citologia
- 9.2.4. Embriologia
- 9.2.5. Genetica
- 9.2.5.1. Genetica celulară
- 9.2.5.2. Genetica moleculară
- 9.3. Fiziologia și ecourile ei în patologie
- 9.3.1. Caracteristici generale și curente ideatice
- 9.3.1.2. Teoria biosistemelor și viziunea comparatistă

- 9.3.2. Fiziologia nervoasă
 - 9.3.2.1. Studii asupra influxului nervos
 - 9.3.2.2. Studii asupra reflexelor
 - 9.3.2.3. Sinapsele și mediatorii chimici
 - 9.3.2.4. Tonusul sistemului nervos vegetativ
 - 9.3.2.5. Semnificația electricității cerebrale. Primele electroencefalograme
 - 9.3.2.6. Investigarea metabolismului cerebral. Legătura acestuia cu fiziologia și patologia cerebrală
- 9.3.3. Fiziologia musculară
 - 9.3.3.1. Biochimia contracției musculare
 - 9.3.3.2. Organizarea moleculară a miofibrilelor
 - 9.3.3.3. Electromiografia
- 9.3.4. Fiziologia senzorială
 - 9.3.4.1. Audiția
 - 9.3.4.2. Fiziologia vederii
- 9.3.5. Fiziologia endocrină
- 9.3.6. Aspecte funcționale ale altor sisteme și organe
 - 9.3.6.1. Sângele
 - 9.3.6.1.1. Compoziția
 - 9.3.6.1.2. Coagularea sângelui
 - 9.3.6.1.3. Transfuzia sanguină și factorul Rh
 - 9.3.6.2. Digestia și aportul nutritiv
 - 9.3.6.3. Respirația
 - 9.3.6.3.1. Respirația pulmonară .
 - 9.3.6.3.2. Respirația tisulară–celulară
 - 9.3.6.4. Excreția
 - 9.3.6.5. Evoluția conceptului de metabolism. De la imaginea primitivă de simplu schimb, la ideea de metabolism bazal și apoi la conceptul de metabolism intermediar
 - 9.3.6.5.1. Conceptul de metabolism bazal
 - 9.3.6.5.2. Conceptul de metabolism intermediar
 - 9.3.6.5.3. Universul enzimelor
 - 9.3.6.5.4. Metabolismul glucidelor
 - 9.3.6.5.5. Metabolismul lipidelor
 - 9.3.6.5.6. Metabolismul proteinelor
 - 9.3.6.6. Homeostazia
 - 9.3.6.7. Fiziologi români
- 9.4. Bacteriologia, virusologia și micologia
 - 9.4.1. Bacteriologia
 - 9.4.1.1. Tur de orizont
 - 9.4.1.2. Concurența bacteriană, antibioza și antibioticele
 - 9.4.1.2.1. Primul orizont: antagonismul dintre microorganisme
 - 9.4.1.2.2. Al doilea orizont: conceptul de antibioză
 - 9.4.1.2.3. Al treilea orizont: antibioticele și antibioterapia
 - 9.4.1.3. Bacteriologia românească
 - 9.4.2. Virusologia
 - 9.4.2.1. Preliminarii
 - 9.4.2.2. Virusologia medicală
 - 9.4.2.2.1. Virusuri descoperite în sec. XX
 - 9.4.2.2.2. Precizarea naturii virusurilor și a modului lor de multiplicare
 - 9.4.2.2.3. Vaccinuri virale
 - 9.4.2.2.4. Virusologia românească
 - 9.4.3. Universul prionilor
 - 9.4.4. Micologia medicală
- 9.5. Imunologia și imunopatologia
 - 9.5.1. Imunologia ca știință a rezistenței organismului față de bolile infecto-contagioase (1885–1930)
 - 9.5.1.1. Teoria fagocitară
 - 9.5.1.2. Teoria umorală
 - 9.5.1.2.1. Imunitatea pasivă
 - 9.5.1.2.2. Anticorpi și antigene
 - 9.5.2. Imunologia ca știință a interacțiunii dintre antigene și mecanismele de apărare ale organismului

- 9.5.2.1. Studiul modern al antigenelor
- 9.5.2.2. Fagocitele și anticorpii colaborează strâns în elaborarea și eficiența răspunsului imun
- 9.5.2.3. Imunitatea celulară: Organe și celule imunocompetente
 - 9.5.2.3.1. Mesaje intercelulare prin contact direct
 - 9.5.2.3.2. Mesaje intercelulare prin substanțe solubile
- 9.5.2.4. Imunitatea humorală: progrese în cunoașterea structurii, funcțiilor și locului de naștere al anticorpilor
- 9.5.2.5. Teorii privind geneza imunității câștigate
 - 9.5.2.5.1. Teoriile instructiviste
 - 9.5.2.5.2. Teoriile selectiv-evoluționiste. Premise ale apariției: existența unor fenomene imposibil de explicat cu conceptele instructiviste
- 9.5.2.6. Idei evoluționiste în imunologia contemporană
 - 9.5.2.6.1. Determinismul genetic al răspunsului imun
 - 9.5.2.6.2. Complexul major de histocompatibilitate (MHC)
 - 9.5.2.6.3. Determinismul genetic al recunoașterii antigenului și al sintezei imunoglobulinelor
 - 9.5.2.6.4. Anticorpii monoclonali, o revoluție în imunologie
 - 9.5.2.6.5. Caracterul răspunsului imun mediat celular
- 9.5.3. Istoricul descoperirilor legate de deviațiile răspunsului imun normal
- 9.6. Parazitologia
 - 9.6.1. Protozozele
 - 9.6.2. Helmintozele
- 9.7. Medicina clinică și paraclinică: orientări conceptuale
 - 9.7.1. Viziunea holistă
 - 9.7.2. Noua patologie umorală a secolului XX (Definirea integrării biochimice)
 - 9.7.3. Patologia moleculară
 - 9.7.4. Patologia informațională
 - 9.7.5. Medicina bazată pe dovezi (MBD) Declinul deciziilor bazate pe simpla opinie a clinicienilor
- 9.8. Investigațiile medicale
 - 9.8.1. Evoluția radiologiei
 - 9.8.1.1. Perioada de debut a radiologiei (1895–1931)
 - 9.8.1.2. Perioada căutării și experimentării produselor de contrast (1921 până în prezent)
 - 9.8.1.3. Perioada cercetării acțiunii radiațiilor asupra organismului (1928 până în prezent)
 - 9.8.1.4. Radiologia în România
 - 9.8.1.5. De la radiologia clasică la imagistica medicală
 - 9.8.2. Endoscopia
 - 9.8.3. Puncțiile biopsice
 - 9.8.4. Biofizica și biochimia în serviciul diagnosticului
 - 9.8.4.1. Fraționarea proteinelor
 - 9.8.4.2. Explorarea unor echilibre homeostazice
 - 9.8.4.3. Probele funcționale specifice
- 9.9. Aspecte ale evoluției patologiei medicale
 - 9.9.1. Bolile tractusului digestiv
 - 9.9.2. Bolile ficatului și ale căilor biliare
 - 9.9.3. Bolile de nutriție și metabolism
 - 9.9.3.1. Istoria diabetului zaharat
 - 9.9.3.2. Sindromul metabolic (MeS) numit și CHAOS (Australia)
 - 9.9.4. Patologia renală
 - 9.9.4.1. Considerații generale
 - 9.9.4.2. Hemodializa
 - 9.9.4.3. Nefrologia românească
 - 9.9.5. Pneumopatologia
 - 9.9.6. Hematologia
 - 9.9.6.1. Imunohematologia
 - 9.9.6.2. Anemiile
 - 9.9.6.3. Progrese în cunoașterea unor sindroame hemoragipare
 - 9.9.6.4. Descoperirea unor anticoagulante și perfecționarea tehnicilor transfuziei sanguine
 - 9.9.6.5. Hematologi români
 - 9.9.7. Cardiologia
 - 9.9.7.1. Radiologia cardio-vasculară

- 9.9.7.2. Cateterismul cardiac și itinerariile cardiovasculare
- 9.9.7.3. Electrocardiografia
- 9.9.7.4. Progrese în cunoașterea unor cardiopatii
- 9.9.7.5. Hipertensiunea arterială
- 9.9.7.6. De la durerea precordială la angor pectoris și la studiul complex al infarctului miocardic acut (IMA)
- 9.9.7.7. Cardiologia românească
- 9.9.8. Imunopatologia
 - 9.9.8.1. Istoria cunoașterii unor imunodeficiențe
 - 9.9.8.2. Boli imune ale unor organe și țesuturi
 - 9.9.8.3. Patologia autoimună. Din istoricul bolii imune reumatismale și al colagenozelor majore
- 9.10. Eredopatologia
 - 9.10.1. Evenimente și idei din genetica celulară care stau la baza înțelegerii etiopatogeniei bolilor ereditare. Metode de diagnostic derivate
 - 9.10.2. Aportul citogeneticii moleculare în eredopatologie
 - 9.10.3. Patologia cromozomială
 - 9.10.4. Patologia genică
- 9.11. Endocrinologia
 - 9.11.1. Etapa anatomico-clinică
 - 9.11.2. Etapa hormonală (1896 până în prezent)
 - 9.11.2.1. Hormoni hipofizari (pituitari)
 - 9.11.2.2. Hormonii tiroidieni
 - 9.11.2.3. Hormonii corticosuprarenalei
 - 9.11.2.4. Hormonul medulosuprarenalei: adrenalina
 - 9.11.2.5. Hormonii organelor genitale
 - 9.11.2.6. Hormonul paratiroidian (parathormonul)
 - 9.11.2.7. Insulina
 - 9.11.3. Etapa sistemic integrativă
 - 9.11.4. Endocrinologia românească
- 9.12. Noile achiziții ale neuropatologiei și ale patologiei musculare
 - 9.12.1. De la metoda anatomico-clinică la investigația complexă a unor malformații, leziuni traumatice, accidente vasculare și degenerescențe din sistemul nervos central și cel periferic
 - 9.12.1.1. Evoluția semeiologiei neurologice
 - 9.12.1.2. Examenle paraclinice
 - 9.12.2. Bolile vasculare cerebrale
 - 9.12.3. Bolile degenerative ale creierului
 - 9.12.4. Afecțiunile medulare
 - 9.12.5. Infecțiile SNC
 - 9.12.6. Istoria cunoașterii miopatiilor
 - 9.12.6.1. Perfecționarea metodelor de investigare paraclinică
 - 9.12.6.2. Miopatiile distrofice ereditare progresive
 - 9.12.6.3. Amiotrofiile spinale progresive
 - 9.12.6.4. Miotoniile
 - 9.12.7. Implicațiile socio-preventive ale bolilor sistemului nervos
 - 9.12.8. Progresele terapiei neurologice
 - 9.12.9. Neurologia românească
- 9.13. Psihiatria secolului XX
 - 9.13.1. Modelul organicist-neurochimic. De la organicismul mecanicist la organicismul molecular
 - 9.13.2. Modelul psihomedical
 - 9.13.3. Modelul psihanalitic
 - 9.13.3.1. Freudismul
 - 9.13.3.2. Elevi și disidenți ai freudismului clasic
 - 9.13.4. Modelul psihosociologic
 - 9.13.5. Terapia psihică
- 9.14. Neuropsihoendocrinologia
- 9.15. Patologia infecto-contagioasă
 - 9.15.1. Tuberculoza: Ftiziologia ca entitate clinică
 - 9.15.2. Progrese în lupta cu alte boli microbiene
 - 9.15.4. Patologia infecto-contagioasă în România secolului XX

- 9.16. Dermatologia și venerologia în ultimii 150 de ani
 - 9.16.1. Dermatologia descriptivă (morfo-clinică)
 - 9.16.2. Viziunea histopatologică
 - 9.16.3. Confirmările etiologice
 - 9.16.4. Viziunea corelaționistă
 - 9.16.5. Dermatologi români
- 9.17. Pediatria și puericultura
 - 9.17.1. Perioada empirică
 - 9.17.2. Perioada anatomo-clinică
 - 9.17.3. Perioada modernă: etiopatogenică și socio-etică
 - 9.17.3.1. Pediatria socială și preventivă
 - 9.17.3.2. Dileme ale pediatriei din ultimele decenii ale sec. XX
 - 9.17.3.3. Aprecierea stării de sănătate a fătului și a nou-născutului
 - 9.17.3.4. Progrese în domeniul nutriției sugarului și copilului mic
 - 9.17.3.5. Anomaliile eredo-congenitale
 - 9.17.3.6. Din istoria patologiei infecto-contagioase pediatrice
 - 9.17.4. Pediatria românească
- 9.18. Anatomia patologică și histopatologia
 - 9.18.1. Precursorii
 - 9.18.2. Personalități și realizări de la răscrucea sec. XIX și XX
 - 9.18.3. Evoluția tehnicilor de cercetare și diagnostic anatomo- și histopatologic
 - 9.18.3.1. Culturile tisulare
 - 9.18.3.2. Culturile de celule
 - 9.18.3.3. Diagnosticul histopatologic
 - 9.18.4. Anatomo-patologi români
- 9.19. Medicina legală
 - 9.19.1. Rememorări istorice. Epoca de debut (până la jumătatea sec. XIX)
 - 9.19.2. Constituirea medicinei legale moderne ca entitate strâns legată de clinică și de expertiza judiciară (aprox. 1840–1910)
 - 9.19.3. Medicina legală în contemporaneitate
 - 9.19.3.1. Definirea fenomenului vieții și al morții
 - 9.19.3.2. Tanatologia și traumatologia medico-legală
 - 9.19.3.3. Probleme medico-legale privind sexualitatea normală și patologică
 - 9.19.3.4. Expertiza filiației
 - 9.19.3.5. Psihiatria medico-legală
 - 9.19.4. Medicina legală în România
- 9.20. Oncologia: studiul științific, sistematic al bolilor canceroase a debutat în sec. XIX
 - 9.20.1. Etiopatogenia neoplasmelor. Ipoteze și teorii avansate în perioada 1850–1905
 - 9.20.2. Teorii asupra etiologiei și patogeniei bolii canceroase în ultima sută de ani
 - 9.20.2.1. Carcinogeneza chimică
 - 9.20.2.2. Carcinogeneza cu factori fizici
 - 9.20.2.3. Carcinogeneza infecțioasă
 - 9.20.3. Genetica celulară și cancerul
 - 9.20.4. Imunologie și cancer
 - 9.20.5. Terapia anticanceroasă
 - 9.20.6. Oncologia în România
- 9.21. Igiena, epidemiologia, medicina socială și medicina profesiunilor
 - 9.21.1. Igiena, o pasăre Phoenix a medicinei
 - 9.21.2. Evoluția conceptuală și aplicativă a epidemiologiei
 - 9.21.2.1. De la statutul de simplă anexă a patologiei infecțioase la acela de disciplină care elaborează strategia prevenției și combaterii bolilor transmisibile
 - 9.21.2.2. Epidemiologia bolilor netransmisibile
 - 9.21.3. Medicina socială și medicina profesiunilor
 - 9.21.3.1. Medicina socială
 - 9.21.3.2. Medicina muncii (Medicina profesiunilor)
 - 9.21.4. Igiena, epidemiologia, medicina socială a muncii în România
 - 9.21.4.1. Igiena
 - 9.21.4.2. Epidemiologia, medicina socială și a profesiunilor
- 9.22. Disciplinele chirurgicale în secolul XX

- 9.22.1. Caracteristici și metode generale de terapie
- 9.22.2. Metode generale de anestezie și terapie chirurgicală
 - 9.22.2.1. Anestezia prin inhalatie
 - 9.22.2.2. Alte procedee de anestezie
 - 9.22.2.3. Chirurgia laparoscopică
- 9.22.3. Chirurgia digestivă
 - 9.22.3.1. Procedee de exereză
 - 9.22.3.2. Metode de chirurgie reparatorie
- 9.22.4. Chirurgia pleuropulmonară
- 9.22.5. Chirurgia cardiovasculară
 - 9.22.5.1. Chirurgia pe cord închis
 - 9.22.5.2. Chirurgia pe cord deschis
 - 9.22.5.3. Protezarea cardiacă
 - 9.22.5.4. Chirurgia vasculară
- 9.22.6. Urologia
- 9.22.7. Chirurgia transplantelor
 - 9.22.7.1. Tehnici pregătitoare și ajutoare
 - 9.22.7.2. Istoria transplantului renal
 - 9.22.7.3. Transplantul de inimă
 - 9.22.7.4. Grefele pulmonară și cardiopulmonară
 - 9.22.7.5. Grefa de ficat
 - 9.22.7.6. Grefele pancreatică și intestinală
- 9.22.8. Chirurgia românească în sec. XX
- 9.22.9. Neurochirurgia
 - 9.22.9.1. Epoca de pionierat a neurochirurgiei
 - 9.22.9.2. Epoca de constituire a neurochirurgiei ca entitate științifică și clinică
 - 9.22.9.3. Neurochirurgia contemporană
 - 9.22.9.4. Neurochirurgia vasculară
- 9.22.10. Chirurgia psihiatrică
- 9.22.11. Chirurgia plastică și microchirurgia reconstitutivă
- 9.23. Oftalmologia în ultimii 125 de ani
 - 9.23.1. Progrese în cunoașterea unor entități morbide ale aparatului vizual
 - 9.23.2. Chirurgia oftalmologică
 - 9.23.2.1. Cataracta
 - 9.23.2.2. Transplantul de cornee
 - 9.23.2.3. Chirurgia glaucomului
 - 9.23.2.4. Chirurgia retinei
 - 9.23.2.5. Tratamentul oncologic
 - 9.23.3. Oftalmologia și otorinolaringologia românească
 - 9.23.3.1. Începuturile
 - 9.23.3.2. Din istoria oftalmologiei
- 9.24. Otorinolaringologia
 - 9.24.1. Otologia și audiologia
 - 9.24.2. Chirurgia urechii
 - 9.24.3. Rinologia
 - 9.24.4. Laringologia
 - 9.24.5. ORL-iști români
- 9.25. Evoluția ortopediei și traumatologiei moderne (1850–2000)
 - 9.25.1. Preambul: de la tratamentul conservator la cel chirurgical
 - 9.25.2. O idee seducătoare: osteosinteza metalică
 - 9.25.3. Războaiele au stimulat dezvoltarea ortopediei adulților
 - 9.25.4. Evoluția protezării în ortopedie
 - 9.25.5. Ortopedia și traumatologia românească
- 9.26. Obstetrica și ginecologia în ultima sută de ani
 - 9.26.1. Aspectele de morfologie normală și patologică
 - 9.26.2. Progrese în fiziologia genitală: rolul esențial al reglajului hormonal
 - 9.26.3. Evoluția sarcinii
 - 9.26.4. Diagnosticul oncologic în ginecologie
 - 9.26.5. Infecțiile tractusului genital

- 9.26.6. Problemele sarcinii ectopice
- 9.26.7. Evoluția tehnicilor de chirurgie ginecologică și obstetricală
- 9.26.8. Obstetrica și ginecologia în România
 - 9.26.8.1. Debutul în Țările Române
 - 9.26.8.2. Dezvoltarea obstetricii și ginecologiei în secolul XX
- 9.27. Farmacologia și terapeuțica
 - 9.27.1. Terapeuțica medicamentoasă
 - Trepte istorice în procesul de înțelegere a interacțiunii medicamentelor cu organismul
 - 9.27.2. Farmacodinamia secolului XX
 - 9.27.3. Evoluția farmacocinetice
 - 9.27.4. Îmbogățirea vertiginoasă a arsenalului terapeuțic medicamentos
 - 9.27.5. Medicația antiinfecțioasă
 - 9.27.5.1. Coloranții
 - 9.27.5.2. Sulfamidele
 - 9.27.6. Chimioterapie tuberculozei și a leprei
 - 9.27.7. Chimioterapie malariei și alte boli provocate de protozoare parazite
 - 9.27.8. Antibioterapie
 - 9.27.9. Medicamente cu acțiune asupra sistemului nervos vegetativ (SNV)
 - 9.27.9.1. Parasimpaticomimeticele
 - 9.27.9.2. Parasimpaticoliticele
 - 9.27.9.3. Simpaticomimeticele
 - 9.27.9.4. Simpaticoliticele
 - 9.27.10. Farmacologia aparatului cardio-vascular
 - 9.27.10.1. Tonicile cardiace (glicozizii cardiotonici)
 - 9.27.10.2. Medicamentele antiaritmice
 - 9.27.10.3. Medicația antianginoasă
 - 9.27.10.4. Tratamentul medicamentos al hipertensiunii arteriale
 - 9.27.10.5. Tratamentul medicamentos al infarctului miocardic acut (IMA)
 - 9.27.10.6. Anticoagulantele
 - 9.27.11. Psihofarmacologia
 - 9.27.11.1. Rădăcinile istorice ale psihofarmacologiei
 - 9.27.11.2. Medicația psihotropă în ultimii 125 de ani
 - 9.27.12. Terapie hormonală
 - 9.27.12.1. Terapie medicamentoasă a afecțiunilor tiroidiene
 - 9.27.12.2. Preparate din glandele suprarenale
 - 9.27.12.3. Terapie hipofizară
 - 9.27.13. Farmacologia autacoizilor
 - 9.27.13.1. Antihistaminicele
 - 9.27.13.2. Antiserotoninicele
 - 9.27.14. Diureticele
 - 9.27.15. Paraziticidele
- 9.27.16. Gândirea farmacologică în România
- 9.27.17. Balneologia și fizioterapie
- 9.28. Stomatologia contemporană
 - 9.28.1. Odontologia și parodontologia
 - 9.28.1.1. Odontologia
 - 9.28.1.2. Parodontologia
 - 9.28.2. Protetica
 - 9.28.2.1. Istoria protezărilor parțiale fixe ori a celor mobilizabile
 - 9.28.2.2. Istoria protezării edentației totale
 - 9.28.3. Implantologia orală
 - 9.28.3.1. Evoluția procedurilor operatorii și a materialelor utilizate în implantologia orală
 - 9.28.3.2. Aspecte de biocompatibilitate. Elaborarea conceptului de osteointegrare
 - 9.28.4. Ortodonția în secolul XX
 - 9.28.4.1. Evenimente și doctrine
 - 9.28.4.2. Tratamentul ortodontic
 - 9.28.5. Stomatologia în România
- 9.29. Geriatria și medicina psihosomatică
 - 9.29.1. Aspecte din istoria gerontologiei și geriatriei

- 9.29.2. Psihogeriatria
 - 9.29.3. Medicina psihosomatică
 - 9.29.3.1. Alianța dintre psihologie și medicină, baza emancipării viziunii psihosomatice moderne
 - 9.29.3.2. Medicina psihosomatică la sfârșitul sec. XIX și în sec. XX
 - 9.30. Evoluția științelor și a industriei farmaceutice
 - 9.30.1. Constituirea mării industrii farmaceutice și dezvoltarea fără precedent a cercetării dedicate producerii medicamentului
 - 9.30.2. Organizarea profesională: publicații științifice
 - 9.30.3. Învățământul farmaceutic românesc
 - 9.31. Medicina veterinară în ultimii 120 de ani
 - 9.31.1. Anatomia, histologia și citologia
 - 9.31.1.2. Fiziologia comparată și aplicațiile ei în clinica umană și veterinară
 - 9.31.1.3. Patologia medicală a animalelor domestice
 - 9.31.1.3.1. Hematologia
 - 9.31.1.3.2. Bolile metabolice
 - 9.31.1.3.3. Chimia biologică animală
 - 9.31.4. Bacteriologia, virusologia și imunologia
 - 9.31.4.1. Bacteriologia veterinară
 - 9.31.4.2. Virusologia veterinară
 - 9.31.4.3. Imunologia veterinară
 - 9.31.5. Patologia infecto-contagioasă și epidemiologia animală
 - 9.31.6. Parazitologia animalelor domestice și sălbatice
 - 9.31.7. Morfopatologia
 - 9.31.8. Rolul medicilor veterinari în apărarea sănătății publice
 - 9.31.9. Neurologia, etologia și psihiatria veterinară
 - 9.31.10. Chirurgia și oncologia veterinară
 - 9.31.11. Obstetrica, ginecologia, însămânțările artificiale și transferul de embrioni
 - 9.31.12. Farmacologia veterinară
10. Premiile Nobel pentru fiziologie și medicină

Bibliografie selectivă:

1. Buda O - Discurs medical și modernitate în vremea lui Carol I, Ed. Vremea, București, 2013.
2. Buda O - Medicină socială și identitate națională, Ed. Muzeului Literaturii Române, București, 2013.
3. Ionescu C - Istoria medicinei, Editura Bit, Iași, 2003.
4. Ursoniu S - Istoria medicinei universale, Ed. De Vest, 2000.
5. Milcu Șt, Duțescu B – Istoria științelor în România: Medicina, Editura Academiei, București, 1980.
6. Vătămanu N, Brătescu G - O istorie a medicinei, Ed. Albatros, 1975.
7. Bologa VL, Brătescu G, Duțescu B, Milcu Șt - Istoria medicinei românești, Editura Medicală, București, 1972.
8. Porter R - The Greatest Benefit to Mankind: A Medical History of Humanity from Antiquity to the Present, Harper Collins, 1997.
9. Mark Jackson (sub red.) - The Oxford Handbook of the History of Medicine Oxford University Press, Oxford, 2012.